

Alexandre Deulofeu, el farmacèutic que va predir el futur

Va pronosticar l'enfonsament de l'URSS, la desintegració de Iugoslàvia i la fi de "l'imperi espanyol"

Tot i haver quedat en l'oblit durant dècades, documentals i llibres comencen a reivindicar la seva figura

Moncanut

BUSCANT LA FÓRMULA MAGISTRAL DE LA HISTÒRIA AL REFUGI DE LA FARMÀCIA

Alexandre Deulofeu darrere del taulell de la seva farmàcia de Figueres. No era habitual veure'l despatxant, ja que s'estimava més treballar a la rebotiga en la seva teoria cíclica, que Francesc Pujols va batejar com la matemàtica de la història. FONS FAMÍLIA DEULOFEU

l'entrevista

**MOHAMED
EL AMRANI**

emprenedor social i comunicador

"No donem prou importància a les coses extraordinàries que fa la gent anònima i que poden inspirar el canvi social"

El suplement gironí de l'ARA compleix 3 anys i 100 números

Apareix cada dijous encartat en l'edició per a tot Catalunya del diari

HISTÒRIA

Alexandre Deulofeu, la matemàtica al servei de la història

Basant-se en l'estudi de les civilitzacions, va bastir una teoria que va anticipar la caiguda d'imperis i l'emergència d'altres de nous

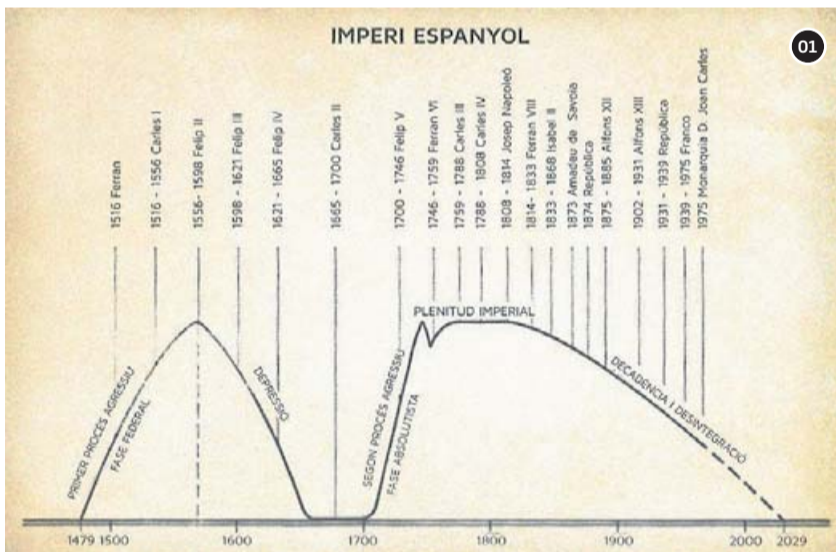
JORDI CARRERAS
FIGUERES

Als anys 40 va predir i datar amb precisió fets que es van esdevenir dècades més tard, com l'enfonsament de la Unió Soviètica, la reunificació d'Alemanya, la desintegració de l'antiga Iugoslàvia, l'expansió xinesa, que el domini alemany no s'acabaria després de la Segona Guerra Mundial i que Alemanya tornaria a dominar Europa a finals de segle, o que els grans estats europeus s'anirien desmembrant progressivament a favor de les nacions originàries. Malgrat que les seves prediccions s'han anat complint fil per randa, Alexandre Deulofeu (l'Armentera, 1903 - Figueres, 1978) és un gran desconegut, tant

pel gran públic com en els àmbits acadèmics. Farmacèutic i químic de formació, va dedicar bona part de la seva vida a elaborar una teoria cíclica de la història basada en principis matemàtics, segons la qual totes les civilitzacions i els imperis segueixen un cicle biològic de naixement, plenitud, decadència i mort; i que les civilitzacions tenen una durada d'uns 5.100 anys, en tres períodes de 1.700 anys cadascun, mentre que els imperis duren uns 550 anys.

Deulofeu va arribar a aquestes conclusions després d'estudiar nombroses civilitzacions i imperis, un treball que va recollir en 23 volums i que no va poder acabar. El 1951 en va publicar un llibre, *La matemàtica de la història*, en què sintetitzava les principals conclusions, i 17 anys des-

prés se'n va treure una segona edició –la primera en català–, quan ja es podia comprovar l'encert d'algunes de les seves prediccions. Malgrat tot, el treball de Deulofeu va ser ignorat pels historiadors de l'època, que no li van fer cas i el van relegar al ostracisme. “Quan, després d'enviar-li un exemplar de la primera edició, [Jaume] Vicens Vives el va menystenir dient-li que es dedicés a fer de farmacèutic i que deixés la història per als historiadors, li va saber molt de greu. Aquest ostracisme va fer que ho passés malament en vida”, explica Juli Gutiérrez Deulofeu, nét d'Alexandre Deulofeu, enginyer tècnic agrícola de formació, que anys després es va graduar en història “per poder discutir amb els historiadors de tu a tu”.

Filòsof de la història

“És un desconegut en l'àmbit universitari i si algú el coneix no s'embruïrà les mans reivindicant-lo. El món de l'acadèmia sempre ha posat bastons a les rodes. Només el coneixen persones amb un nervi intel·lectual i una curiositat que els fa anar més enllà del que ja es coneix”, afegeix Gutiérrez Deulofeu. Enric Pujol, doctor en filosofia i lletres i historiador, l'any 2005 va coordinar *La matemàtica de la història. La teoria cíclica d'Alexandre Deulofeu* (Brau Edicions, 2005), que es pot considerar el primer aval acadèmic a l'obra de Deulofeu. Pujol es mulla i el reivindica. “En l'àmbit acadèmic hi ha una desqualificació de les teories cícliques. En el camp de la

01. El gràfic de Deulofeu que preveu la fi de “l'imperi espanyol” el 2029. 02. Deulofeu va estudiar matemàticament l'evolució dels imperis per predir-ne el futur. FONS FAMÍLIA DEULOFEU

història el que es valora és el treball empíric, de descoberta, no la interpretació històrica de caràcter filosòfic, que és el que va fer Deulofeu”, diu. “Però la seva producció intel·lectual és molt interessant i es mereix ocupar un lloc en la filosofia de la història, així com una atenció molt més gran, al marge de si es compleixen o no les seves prediccions, que és el menys interessant”, afegeix.

“La filosofia de la història està considerada despectivament pels historiadors, perquè ells creuen que ho expliquen tot, i no és veritat”, opina Francesc Roca, economista i autor de *Teories de Catalunya. Guia de la societat catalana contemporània*

Un militar veneçolà assegura que la teoria cíclica de Deulofeu “va arribar al Pentàgon”

J.C.
FIGUERES

Deulofeu va plantejar-se la seva teoria cíclica de la història com una contribució a la pau, perquè els líders mundials evitessin repetir els errors del passat. Però, potser per l'afició dels militars a la geohistòria, les dues persones de l'estranger que més atenció li van parar van ser dos membres de forces armades: el veneçolà Víctor José Fernández Bolívar i l'argentí Abelardo Gabancho,

pare de la periodista i escriptora Patricia Gabancho, que al cap d'uns anys va penjar l'uniforme. El jove coronel Fernández Bolívar va trobar en una llibreria de Caracas la primera edició de *La matemàtica de la història*, que es va publicar en castellà i de seguida li va despertar l'interès. “Parlava de la desintegració de la Unió Soviètica i aquest concepte em va cridar molt l'atenció. Més endavant, quan vaig guanyar una plaça a l'Escola de Guerra de l'OTAN, vaig presentar la meua tesi basada en la seva obra”, explica Fernández Bolívar, avui amb 93

anys i el cap encara ben clar. “Vaig viatjar a Figueres amb la meua esposa i li vaig portar la meua tesi perquè se la llegís. Ell la va aprovar, la vaig presentar i un professor de l'escola em va dir que era la millor que s'havia presentat. Un company nord-americà me'n va demanar una còpia i em consta que va arribar al Pentàgon i a l'OTAN”, afegeix aquest general retirat, que va publicar la seva tesi, *Los principios matemático-históricos y la evolución de la libertad*, a partir de la teoria de Deulofeu, un llibre que, en PDF, encara avui envia a tots els nous

Deulofeu amb Fernández Bolívar, que va fer la seva tesi basant-se en la teoria del farmacèutic. F. F. DEULOFEU

02

L'alcalde republicà que va preservar els edificis religiosos de Figueres

Vigilat pel franquisme, es va recloure a la farmàcia per dedicar-se a l'estudi

J.C.
FIGUERES

A l'estil dels homes del Renaixement, Deulofeu va ser un personatge polièdric. A més de farmacèutic, químic i filòsof de la història, també era músic –tocava el violí i el saxofon– i es va implicar en política.

Després d'estudiar ciències químiques a Madrid, va tornar a Figueres i va guanyar les oposicions a càtedràtic d'ensenyament secundari, i va exercir a l'Institut Ramon Muntaner. En aquella època va entrar a la Joventut Nacionalista Republicana de l'Empordà i posteriorment va ser regidor per Esquerra Republicana i alcalde accidental de Figueres en plena Guerra Civil, moment en què va evitar alguns enfrontaments, saquejos i persecucions amb la seva actitud conciliadora.

"Va ser un polític molt destacat, amb una obra de govern molt interessant. Com a alcalde accidental i davant del risc que els edificis religiosos de Figueres acabessin tots cremats, com va passar a l'església

de Sant Pere, va fer un edicte per preservar-los –explica Pujol–. En un d'aquests edificis, al col·legi La Salle, va crear l'Escola del Treball, que ja la voldríem avui, amb els béns i el material expropiats pels comitès revolucionaris. I va aconseguir que el centre fos reconegut per la Generalitat". Es va exiliar el febrer del 1939 a Montpeller, on va fer de tot:

paleta, operari de fàbrica o músic, passant per mestre, escriptor i poeta. Allà va fer una bona amistat amb Francesc Pujols, que va ser qui va batejar la teoria de Deulofeu com "la matemàtica de la història".

El gener del 1947 va tornar a Figueres, i encara que el règim va buscar la forma de purgar-lo pel seu passat

republicà, no va trobar testimonis ni prou arguments per fer-ho. Quan va tornar es va incorporar a la farmàcia familiar i, a la rebotiga, va treballar la seva teoria cíclica de la història. "Era un home assenyalat políticament i el règim sempre li va tenir un ull a sobre. Per això es va cloure en l'estudi, que li va servir per evadir-se", conclou Pujol.

(Pòrtic, 2000), un recull de teories catalanes en què es destaca l'aportació de Deulofeu. "És l'únic que als anys 50 va predir l'enfonsament de la Unió Soviètica i que el domini alemany seguiria més enllà de la Segona Guerra Mundial. Això en aquell moment no era gens fàcil de preveure", afegeix Roca. "Al marge de la seva teoria, no es pot discutir que tenia molt bon nas polític. En qualsevol altre lloc del món hauria estat molt ben considerat com a analista polític", opina Pujol. "Tot el que havia pronosticat es compleix. Això pot fer més o menys ràbia però la qüestió és que va ser capaç de prendre-li el pols al rellotge de la història. Catalunya

li deu un reconeixement", creu el seu nét, que va publicar *La matemàtica de la història. Alexandre Deulofeu o el pensador global* (Lapislàtzuli, 2014).

El principi del reconeixement

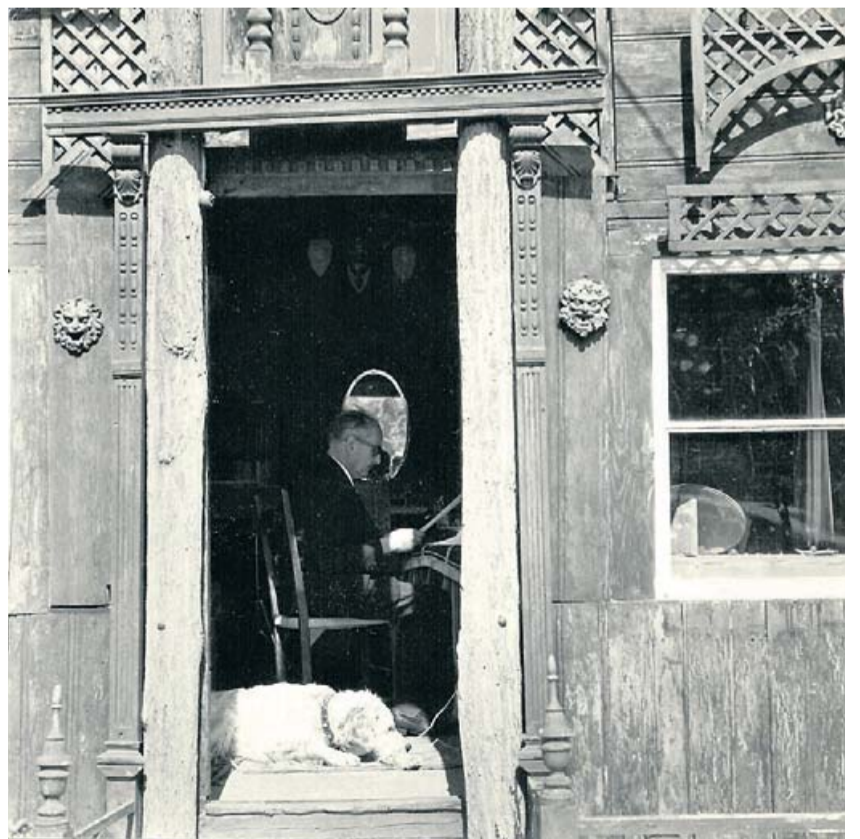
A poc a poc, aquest reconeixement va arribant. Dissabte passat 700 persones van omplir el Teatre El Jardí de Figueres per veure la preestrena del documental *Alexandre Deulofeu. L'historiador del futur*, de David de Montserrat, una coproducció de TVC i Visiona TV que s'estrenarà el primer trimestre del 2017 en l'espai *Sense ficció*, de TV3. "Em va indignar com a català veure com un compatriota que podia oferir al món una visió de la història que ho capgirava tot era oblidat pel seu propi país", diu De Montserrat. "Pel que tracta, Deulofeu és el català més universal de tots. ¿Algú s'imagina que en ple 2016 Albert Einstein tingués la teoria de la relativitat en quatre llibres només llegits per coneguts i saludats?", afegeix De Montserrat, que espera que el documental sigui "un petit primer pas de la molta feina que queda per fer amb la matemàtica de la història, tant en l'àmbit cultural com acadèmic i de difusió internacional".

Deulofeu també va predir la fi del que ell anomena "l'imperi espanyol" per al 2029, que recompondria el mapa de la península Ibèrica. Aquesta predicció ara pot ajudar a conèixer la seva obra. Encara que hi ha qui ho interpreta com l'any de la independència de Catalunya, per a Deulofeu abans hi haurà esdeveniments que precipitaran la fi d'aquest "imperi".

Càlcul Deulofeu va preveure l'enfonsament de l'imperi espanyol per a l'any 2029

Encerts Entre altres fets, va predir l'enfonsament de l'URSS i la desintegració de Iugoslàvia

governadors dels EUA. Gabancho també es va interessar molt per l'obra de Deulofeu, que el 1978, quan ja estava afectat d'un càncer d'ossos del qual va morir sis mesos després, va viatjar a l'Argentina, on va rebre el reconeixement del món universitari argentí. "Va morir relativament content perquè en els últims anys de la seva vida va veure que en diversos llocs del món se li reconeixia la seva contribució", explica el seu nét. "Primer el 1975 a Veneçuela convidat pel Consell Veneçolà de la Pau, que el volia proposar com a premi Nobel de la pau. Aquell mateix any també el van convidar a la Universitat d'Estiu d'Achsberg, Alemanya, i l'abril de 1978 a l'Argentina, un viatge que el va entusiasmar".

Al seu mas d'Ordis, i a la rebotiga de la farmàcia de Figueres, Deulofeu es va evadir del franquisme treballant la seva teoria. FONS FAMÍLIA DEULOFEU